

Nr 381.

Av herr **Norman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 231, med förslag till lag om förbud mot plockning av lingon före viss dag.

Genom Kungl. Maj:ts proposition nr 231 förelägges riksdagen förslag till lag om förbud mot plockning av lingon före viss dag. Förslaget, som tillkommit på grund av föregående års riksdagsskrivelse i ämnet, avser att råda bot på ett missförhållande, vilket i fjärde tillfälliga utskottets utlåtande nr 1 förra året bland annat säges vara »en rovplockning, som varken toge hänsyn till bärens tillbörliga mognad och omtanke om återväxten eller till möjligen förefintlig företrädesrätt till de växande skogsbären».

Vid frågans tidigare behandling inom riksdagen har framhållits, hurusom konkurrensen om lingonen åstadkommit ett allt tidigare plockande av desamma, vilket förringat varans värde såväl vid egen förbrukning som vid export och därigenom orsakat avsevärd misshushållning; att genom vårdslöshet vid plockningen återväxten äventyrats och skogsplanteringar blivit skadade samt att verkliga oordningar förekommit. Motionärer 1913 säga bland annat om de nuvarande förhållandena vid lingonplockning, att »man skulle närmast våga karaktärisera tillgångssättet som ett röveri och ett ängsligt undanskaffande av ägodelarna, när rövare eller en övermäktig fiende är i antågande». Men det har också framhållits, att dessa olägenheter kunnat i huvudsak undvikas genom att lagen på bättre sätt än vad nu är fallet tryggade markinnehavarens rätt till lingonen å hans mark. Det är givet att, om avsedda lagskydd funnes, lingonen ej skulle plockas så orimligt för tidigt som nu oftast sker, då alla vilja komma först, och därigenom såväl misshushållningen inom landet som fördärvandet av lingonmarknaden vid export skulle

undgås. Den skadegörelse, som nu sker å skogsplanteringar och vanvårdandet av lingonens återväxtmöjligheter, skulle markinnehavaren givetvis icke låta komma sig till last. De oordningar, som uppstå till följd av en massa om bären konkurrerande personers uppträdande å samma lingonmark, och över vilka också mycket klagats, skulle då ej heller behöva förekomma.

Frågan om huruvida och i vilken omfattning detta rättsskydd skulle kunna åstadkommas är nu, efter 1913 års riksdagsskrivelse, beroende på Kungl. Maj:ts prövning, och det är önskligt ått i denna skrivelse begärda förslag till lagstiftning i ämnet ej skall dröja allt för länge.

Under avvaktan på denna lagstiftning är det dock, åtminstone i många trakter av landet, av behovet påkallat att lag, om ock av provisorisk natur, söker råda bot på de berörda missförhållandena i den mån det låter sig göra. Men denna lagstiftning bör icke hårdare än nödigt är ingripa i markinnehavares rätt. Som det nu föreliggande förslaget är avfattat, gör detta ett intrång i äganderätten, som icke är tilltalande. Det låter mycket väl tänka sig, att markinnehavare har lingonmark så belägen, att bären äro mogna vida tidigare än den i Konungens befallningshavandes kungörelse bestämda dag, då plockning är tillåten. Om nu en markägare icke vill den misshushållning med naturens håvor, som ligger däri att bären få stå och bli övermogna — och nu mer än någonsin böra väl alla vara överens om att misshushållning med livsmedel bör undvikas — och därför plockar sina bär före den föreskrivna tiden, skulle han enligt förslaget göra sig skyldig till lagbrott. En missundsam granne eller en person — missundsamt folk finnes ju ofta — skulle då kunna angiva handlingen till åtal, varpå skulle följa laga ansvar — böter upp till 500 kronor. Och om en markägares barn under 15 år skulle å hans egen mark plocka några lingon och detta åtalades bleve följden samma, därest icke med vittnen kunde styrkas, att »fader, målsman eller husbonde» gjort allt vad på honom ankommit för att förekomma densamma (lingonplockningen å egen mark).

Sådana utsikter äro icke lovande vare sig för uppehållande av respekt och aktning för lagstiftningen i allmänhet eller för lagens eget syfte. Göres däremot i den föreslagna lagen det tillägg, att densamma icke har giltighet gentemot markinnehavare, torde dessa olägenheter undanröjas. Givet är dock, att mot en sådan undantagsbestämmelse kan anmärkas, att den skulle befordra för tidig plockning från markinnehavares sida, då denne skulle känna sig manad plocka bort så många lingon som möjligt, innan den officiellt tillåtna tiden vore inne. För att

undvika detta skulle den bestämmelsen kunna göras — i avvaktan på den lagstiftning som helt tryggar markinnehavares rätt — att denna undantagsbestämmelse avsåge plockning av lingon avsedda endast för egen förbrukning. En sådan inskränkning får dock icke betraktas som något frångående av principen om den fulla äganderätten, som förväntas bli fastslagen i kommande lagstiftning.

På grund av vad sålunda anförts hemställes om sådan ändring i föreliggande lagförslag, att ägare eller innehavare av lingonbärande mark må vara oförhindrad att å denna mark plocka för egen förbrukning avsedda lingon före den dag, som eljest kungöres som tillåten för lingonplockning. Härjämte anhålles, att jordbruksutskottet behagade vidtaga de redaktionella förändringar i lagtexten som ett bifall till denna hemställan föranleder.

Stockholm den 16 april 1918.

David Norman.

Sig. A. Carlsson. Joh. G. Svensson. Pehr Aug. Andersson.

M. Svensson. John Erlansson. Axel Bökelund.